

اظهار نظر کارشناسی درباره:

**«طرح تعیین تکلیف استخدامی معلمان حق التدریسی و آموزشیاران
نهضت سوادآموزی در وزارت آموزش و پرورش»**

مقدمه

طرح یک فوریتی فوق‌الذکر در تاریخ ۱۳۸۷/۶/۲۰ به مجلس شورای اسلامی ارائه و یک فوریت آن به تصویب رسید و پس از بحث و تبادل نظر در کمیسیون آموزش و تحقیقات متن اصلاحی در تاریخ ۱۳۸۸/۲/۲۳ به تصویب و در تاریخ ۸۸/۴/۲ به صحن علنی ارائه شد. پس از بررسی در صحن علنی به منظور رفع اشکالات وارده از جمله بند «ی» ماده (۱۴۵) قانون برنامه چهارم توسعه طرح به مدت یک ماه مسکوت و جهت اصلاح به کمیسیون مربوطه عودت داده شد. اکنون متن مذکور پس از اعمال اصلاحات مورد نظر نمایندگان به صحن علنی ارائه می‌گردد.

سابقه قانونی

۱. جزء ۲ بند «و» ماده (۱۴۵) قانون برنامه چهارم توسعه و بند «ج» ماده (۲۴) قانون مدیریت خدمات کشوری به ترتیب استخدام $\frac{1}{2}$ و $\frac{1}{3}$ کارکنانی که از خدمت خارج می‌شوند را مجاز شمرده است.
۲. بندهای «الف» و «ب» ماده (۴۵) قانون خدمات کشوری به ترتیب استخدام رسمی را برای پست‌های ثابت مشاغل حاکمیتی و استخدام پیمانی را برای تصدی پست‌های سازمانی مجاز شمرده است.
۳. ماده (۴۶) قانون خدمات کشوری طی سه سال دوره آزمایشی را برای استخدام رسمی الزام نموده است.
۴. تبصره «۳» قانون لغو مواد (۶) و (۶) الحاقی به اساسنامه نهضت سوادآموزی استخدام آموزشیاران شاغل تمام وقت و به صورت منظم قبل از تصویب این قانون را از شمول آن مستثنی و استخدام آنها را مجاز و استخدام‌های بعد از آن را ممنوع نموده است.

تأثیرات طرح

نقاط قوت

۱. بر اجرای تبصره «۳» قانون لغو مواد (۶) و (۶) الحاقی به اساسنامه نهضت سوادآموزی مصوب ۱۳۸۰/۸/۸ تأکید شده است.
۲. نیروهایی که استخدام می‌شوند در مناطق نیازمند آموزش و پرورش به کار گرفته می‌شوند.
۳. با توجه به کمبود نیروهای غیرآموزشی در مدارس، بخشی از نیروها در آن مشاغل به کار گرفته می‌شوند.
۴. استخدام به صورت تدریجی و ظرف مدت پنج سال انجام می‌گیرد.

نقاط ضعف

۱. اگرچه واجدین شرایط ظرف مدت پنج سال به استخدام درمی‌آیند ولی با توجه به میانگین ۱۲ ساعت تدریس فعلی آنان و افزایش آن به ۲۴ ساعت برای تعدادی از نیروها و تورم موجود نیرو از نظر جنس (۷۰ درصد از نیروهای مورد نظر زن هستند) و رشته در برخی از مناطق و علی‌رغم پرداخت حجم سنگین حق التدریس علاوه بر نیروهای رسمی و حق التدریسی، موجب نابسامانی و تورم بیشتر نیروی انسانی در آموزش و پرورش می‌شود و از نظر مالی نیز کسری‌های مزمن آموزش و پرورش را به میزان ۵۴۰ میلیارد تومان تشدید می‌نماید.
۲. با توجه به اینکه جزء الف ۴ از بند «۱۱» قانون بودجه سال ۱۳۸۸، آموزش و پرورش را موظف نموده است طبق بند «۴» ماده (۱۳) قانون مدیریت خدمات کشوری در جهت کاهش تصدی نسبت به واگذاری فعالیت‌ها و خدماتی که قابلیت قیمت تمام شده یا هزینه تمام شده را دارند اقدام نماید، لذا استخدام رسمی با اهداف این ماده از قانون مدیریت خدمات کشوری و برخی مواد دیگر آن قانون مطابقت ندارد. همچنین استخدام رسمی به جای پیمانی، که راهکار مناسبی برای

ساماندهی نیروها و جلوگیری از تورم است مانع جابه‌جایی نیروها و توزیع متعادل آنها خواهد شد که خود این امر، کاهش کیفیت و تضییع منابع را به دنبال دارد.

۳. با توجه به ظرفیت‌های استخدامی موجود در جز ۲ بند «و» ماده (۱۴۵) قانون برنامه چهارم توسعه و بند «ج» ماده (۲۴) قانون مدیریت خدمات کشوری، نیازی به تصویب قانون جدید نمی‌باشد و از آن طریق مسیری هموار و توأم با آرامش برای ساماندهی منطقی نیرو فراهم می‌آید. حال آنکه تصویب این طرح دستگاه را با تنش‌هایی روبه‌رو می‌کند.

۴. به‌کارگیری معلمان حق‌التدریس و مربیان پیش‌دبستانی با مدرک دیپلم علی‌رغم ظرفیت‌های موجود در جامعه برای استخدام نیروهای دارای مدرک کارشناسی و بالاتر با ویژگی‌های ضروری، علاوه بر آنکه این‌گونه نیروها توانمندی‌های لازم را برای این شغل مهم دارا نمی‌باشند با مفاد بند «و» ماده (۴۲) قانون مدیریت خدمات کشوری مغایرت دارد.

۵. با توجه به وجود نیروهای دارای مدرک کارشناسی در رشته آموزش ابتدایی، به‌کارگیری دارندگان مدرک کاردانی بجز فارغ‌التحصیلان مراکز تربیت معلم که برای این دوره تربیت شده‌اند، به افت آموزشی و پرورشی دانش‌آموزان منجر می‌گردد.

۶. با توجه به اینکه علاوه بر مشمولین ماده (۴) این طرح حدود ۴۸ هزار نفر آموزشیار در نهضت سوادآموزی به خدمت اشتغال دارند استخدام هفت هزار نفر دیگر از آنها (موضوع ماده (۵) این طرح)، برای بقیه توقع و انتظار استخدام را فراهم می‌نماید و مغایر اهداف قانون لغو مواد (۶) و (۶) الحاقی به اساسنامه نهضت سوادآموزی که، استخدام آموزشیاران را ملغی نموده است می‌باشد و در هر زمان امکان ارائه طرح دیگری را برای استخدام مابقی فراهم می‌نماید، ضمن اینکه ورود آموزشیاران نهضت به آموزش و پرورش به لحاظ عدم آشنایی آنها با نیازهای دانش‌آموزان سنین ۶ تا ۱۸ سال، باعث کاهش کیفیت آموزشی و پرورشی خواهد شد.

۷. به‌کارگیری نیروهای حق‌التدریس مشروط به تصویب هیئت وزیران، مجدداً راه را برای ورود نیروهای تربیت نشده به شغل مهم معلمی فراهم می‌نماید کما اینکه استخدام قبلی ۴۰ هزار نفر از نیروهای حق‌التدریسی آخرین مورد از این مقوله نبود زیرا که هم اکنون استخدام ۶۰ هزار نفر نیروهای حق‌التدریسی و آموزشیار و مربی تکرار می‌شود.

جمع‌بندی

۱. با توجه به اینکه تعیین تکلیف نیروهای حق‌التدریس از طریق ماده (۱۴۵) قانون برنامه چهارم توسعه و بند «ج» ماده (۲۴) قانون مدیریت خدمات کشوری امکان‌پذیر است آموزش و پرورش می‌تواند پس از تأمین اعتبار و بدون نیاز به تصویب قانون جدید در استخدام‌های سنواتی به تدریج و با در نظر گرفتن امتیازاتی متناسب با ساعات حق‌التدریس و سابقه خدمت و دارا بودن توانمندی‌های لازم نسبت به جذب نیروهای حق‌التدریس اقدام نماید فلذا نیازی به تصویب این طرح نمی‌باشد.

۲. تصویب این طرح حدود ۵۴۰ میلیارد تومان بار مالی دارد و از این منظر مغایر اصل ۷۵ قانون اساسی است با توجه به کلیه موارد فوق‌الذکر به‌ویژه امکان استفاده از قوانین موجود پیشنهاد رد کلیات مطرح شده اعلام می‌گردد.